

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Для підприємства вкрай важливо володіти працівниками з високими параметрами спроможності до продуктивної праці протягом тривалої зайнятості на трудових процесах. Наявність трудового потенціалу у людей до рівної результативної праці протягом робочого дня (тижня, місяця, року) актуалізує необхідність визначення резервів підвищення рівня працездатності працівників підприємства.

Практичне значення заходів щодо підвищення працездатності працівників впливає із закономірностей її динаміки і, як правило, зводиться до [1]: збільшення фази стійкого стану в фонді робочого часу; прискорення процесу впрацювання працівника; віддалення настання фази розвитку втоми; забезпечення високої продуктивності праці за нормальних фізіологічних затрат.

Комплекс заходів щодо підвищення і збереження працездатності працівників на оптимальному рівні реалізується в техніко-організаційному, соціально-економічному, санітарно-гігієнічному, медико-біологічному та психологічному напрямках.

Могутнім фактором високої працездатності і продуктивності праці є оптимізація трудових навантажень на основі механізації і автоматизації виробничих процесів, удосконалення техніки і технологій, скорочення і ліквідації важкої ручної праці. При правильній організації праці на легких роботах спостерігається найбільша тривалість фази стійкого стану, а на важких роботах вона нетривала.

Високий рівень працездатності безпосередньо залежить від умов праці, оскільки їх поліпшення супроводжується зменшенням енергетичних затрат організму людини на подолання несприятливого впливу факторів фізичного (виробничого) середовища.

Важливим напрямом підвищення працездатності працівників є ритмізація трудових процесів, оптимізація темпу роботи, а також раціоналізація трудових рухів на фізіологічній основі, що сприяє формуванню і закріпленню робочих динамічних стереотипів, а отже зменшенню м'язових і вольових зусиль. Ритмічна робота підвищує функціональні можливості організму людини, сприяє його тренуваності та забезпечує економізацію енергетичних затрат. Економізація функціональних затрат досягається завдяки стійкій домінанті і автоматизму дій, що виключає зайві рухи, розсіювання уваги тощо.

Особливе значення для підтримання працездатності працівників на високому рівні має раціональний режим праці та відпочинку (перерв). Дослідження показують, що впровадження раціонального режиму праці та відпочинку на підприємствах забезпечує підвищення продуктивності праці на 8–10%, сприяє поліпшенню фізіологічного стану працівників (зменшується частота пульсу в процесі роботи, підвищується м'язова витривалість в кінці зміни, покращується координація рухів).

Високий рівень працездатності працівників сприяє і раціоналізація робочих місць на основі врахування антропометричних, біомеханічних і психофізіологічних вимог, що обумовлює раціональну робочу позу, зменшення статичних навантажень, оптимізацію робочої зони та інформаційних потоків.

Також висока працездатність забезпечується за рахунок використання факторів естетичного впливу на працюючих. Такими факторами є колір, світло, музика. Необхідно підкреслити значення функціональної музики, яка впливає на емоційну сферу людини, підвищує збудливість і лабільність центральної нервової системи. На початку роботи вона прискорює процес впрацювання, а в кінці робочого дня зменшує суб'єктивне відчуття стомленості. Вплив функціональної музики посилюється, якщо вона поєднується з фізичними вправами. Останні підвищують лабільність органів, які безпосередньо беруть участь у виконанні роботи, активізують роботу органів дихання і кровообігу.

Особливе значення в підвищенні працездатності працівників має створення сприятливого клімату в колективі підприємства, високий рівень мотивації праці, ефективна система стимулювання результатів діяльності, рівень життя в цілому і охорона здоров'я населення.

Отже, необхідність пошуку можливостей для підвищення працездатності працівників на підприємстві продиктована наявністю відповідних психофізіологічних резервів у людей, використання яких може суттєво відтермінувати входження людини у фазу втоми.

Список літератури:

1. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: підручн. – К.: КНЕУ, 2003. – 367 с.